

Bilag 1

24-01-2011

Sundhedsprofil 2010

Sagsnr.
2011-5075

- sammenfatning med fokus på Københavns Kommune

Dokumentnr.
2011-53391

Sundhedsprofil 2010 for Region Hovedstaden og de 29 kommuner i regionen blev offentliggjort den 20. januar 2011. Sundhedsprofil 2010 er den anden sundhedsprofil, der er lavet samlet i Region Hovedstaden og kommunerne i regionen. Sundhedsprofil 2010 er udarbejdet af Forskningscenteret for Forebyggelse og Sundhed i Region Hovedstaden.

Sagsbehandler
Jannie Kilsmark

Det er vedtaget nationalt, at der i 2010 skal udarbejdes en sundhedsprofil samtidig i hver af de fem regioner. Alle regioner skal benytte et nationalt standardspørgeskema, så profilerne i de enkelte regioner er sammenlignelige. Data for de fem regioner samles efterfølgende i en national database under i Sundhedsstyrelsen, og der udarbejdes en national sundhedsprofil, som efter planen offentliggøres primo marts 2011.

Sundhedsprofil 2010 er primært baseret på data fra spørgeskemaundersøgelsen "Hvordan har du det? 2010", hvor et spørgeskema i februar 2010 blev udsendt til 2.450 tilfældigt udvalgt borgere på 16 år eller mere i hver af de ti bydele i Københavns

**Center for Faglig
Udvikling -
Sundhedsstaben**

Sjællandsgade 40, H324
2200 København N

Telefon
3530 3573

E-mail
BH8V@suf.kk.dk

www.kk.dk

Kommune. Foruden spørgeskemaundersøgelsen indgår også supplerende oplysninger fra forskellige nationale registre.

Dette notat sammenfatter resultaterne fra sundhedsprofil 2010 med fokus på Københavns Kommune samlet set og de 10 bydele. Resultaterne præsenteres generelt som en andel af borgerne, der eksempelvis er dagligrygere, antal borgere for København samlet set og hvor det er muligt angives en ændring i forhold til 2007. Ændringen i forhold til 2007 er opgjort for de 25-79 årige, som udgjorde populationen i sundhedsprofil 2008 (som er baseret på data indsamlet i 2007).

Københavns Kommune har en relativ lav deltagelsesprocent på 47,2 % samlet set - det er en stigning på 1 procentpoint siden Sundhedsprofil 2008 på trods af at populationen er udvidet til også at omfatte de 16-24 årige samt de 80+ årige. Deltagelsesprocenten varierer for de enkelte bydele fra højest i Vanløse (53 %) og Østerbro (50,9 %) til lavest på Nørrebro (43,8 %) og Bispebjerg (42,9 %). I regionen samlet set ved der en svarprocent på 52,3 %

Demografi og sociale forhold

Der er sociale forskelle i sundhed, sygelighed og sundhedsadfærd. For at anskueliggøre de sociale forskelle i kommunerne er de 29 kommuner i regionen og de 10 københavnske bydele inddelt i fire kommunesocialgrupper baseret på oplysninger om andel af borgere med kort uddannelse, andel af borgere uden for arbejdsmarkedet og den gennemsnitlige bruttoindkomst. Kommunesocialgruppe 1 er de socialt bedst stillede kommuner/bydele og kommunesocialgruppe 4 er de socialt dårligst stillede kommuner/bydele.

Københavns Kommune ligger samlet set i kommunesocialgruppe 3, som er den ”anden tungeste” kommunesocialgruppe. Seks bydele i København ligger i kommunesocialgruppe 4 (Amager Vest, Bispebjerg, Brønshøj-Husum, Nørrebro, Valby og Vesterbro/Kongens Enghave), Amager Øst ligger i kommunesocialgruppe 3, mens Indre by, Vanløse og Østerbro ligger i kommunesocialgruppe 2.

København har den laveste andel af borgere på 65 år eller derover i regionen. I de enkelte bydele i København ligger Nørrebro og Vesterbro/Kongens Enghave lavest med 9 %, og Brønshøj-Husum ligger højest med 18 % af borgerne der er 65 år eller derover.

Brønshøj-Husum har den højeste andel borgere med ikke-vestlig baggrund, den højeste andel med lav uddannelse, og den højeste andel af borgere under 65 år, som er uden uddannelses- eller erhvervstilknytning.

Tabel 0. Demografi og sociale forhold

Andel borgere som:	København samlet	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.
er 65 år eller derover	13 %	Nørrebro 9 % Vesterbro/Kongens Enghave 9 %	Brønshøj-Husum 18 %	19 %
har en ikke-vestlig baggrund	12 %	Indre by 5 %	Brønshøj-Husum 20 %	9 %
kun har grundskoleuddannelse	7,2 %	Indre by 2,1 %	Brønshøj-Husum 11,4 %	7,6 %
har lang videregående uddannelse	22 %	Brønshøj-Husum 15 %	Indre by 33 %	18 %
er uden uddannelses- eller erhvervs-tilknytning (under 65 år)	20 %	Vanløse 14 %	Bispebjerg 26 %	19 %

Hovedkonklusion:

Sundhedsprofil 2010 viser, at der fortsat er social ulighed i sundhed og sundhedsadfærd - måske lige med undtagelse af alkoholforbrug. Forekomsten af usund livsstil og kronisk sygdom er generelt højere i de socialt dårligst stillede bydele sammenlignet med de socialt bedst stillede bydele.

På en række områder følger udviklingen i København den generelle tendens i Region Hovedstaden, som nærmere beskrevet nedenfor.

På en række områder følger udviklingen i København den generelle tendens i Region Hovedstaden, men på enkelte områder skiller København sig ud fra det generelle billede i regionen: Det er blandt andet tilfældet på alkoholområdet, hvor der generelt er flere københavnere med et højt alkoholforbrug og flere der rusdrikker i forhold til regionstallene. Andelen af københavnere med meget usunde kostvaner ligger på niveau med regionen samlet set, men der er relativt flere københavnere, der spiser fastfood mindst én ugen om ugen. København en højere andel af borgere, som er fysisk aktive mindst 30 minutter om dagen i fritiden sammenlignet med regionen samlet set, men samtidig har flere bydele en høj andel af borgere med mindst ti timers stillesiddende arbejde eller fritidsaktiviteter om dagen. Men alle bydele i København har en betydelig højere andel af borgere, der cykler eller går til og fra arbejde eller uddannelse. Endelig har de københavnske bydele generelt en høj andel af unge, som har prøvet euforiserende stoffer, og mange bydele ligger højt i andel af unge, som har ubeskyttet sex i forhold til sexsygdomme.

Forebyggelsespotentiale i den borgerrettede forebyggelse

Sundhedsprofil 2010 – Forebyggelse er del 2 af Sundhedsprofilen 2010. Forebyggelsesrapporten fokuserer på forebyggelsespotentialet blandt borgerne i region og kommuner, samt hvilke handlemuligheder kommunerne har inden for sundhedsfremme og forebyggelse.

Kun 16 % af borgerne i København lever op til alle anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen om ikke at ryge, drikke under genstandsgrænsen, spise en sund kost og være fysisk aktiv mindst 30 minutter om dagen. Det betyder, at ca. 375.000 borgere i København eller mere end 1 million borgere i regionen på 16 år eller derover potentielt kan blive sundere ved at ændre adfærd inden for mindst en af de fire typer af sundhedsadfærd – og der er en klar social gradient. Det er hyppigere kvinder, borgere med lang uddannelse og borgere uden kroniske sygdomme, der lever op til anbefalingerne.

Generelt er borgere med uhensigtsmæssige sundhedsvaner motiveret for at ændre adfærd – bortset fra når det gælder alkohol. Tre ud af fire ønsker at ændre rygevaner og blive mere fysisk aktive, halvdelen af borgerne med meget usunde kostvaner ønsker at ændre kostvaner, hvorimod kun en ud af fire med en risikabel alkoholadfærd ønsker at nedsætte sit alkoholforbrug. Samtidig synes 42 % med en risikabel alkoholadfærd, at de har fornuftige eller særdeles fornuftige alkoholvaner.

Der er generelt stor opbakning til strukturelle forebyggelsestiltag og restriktive politikker inden for rygning, alkohol og kost.

Tabel 1. Forebyggelsespotentiale

Andel borgere som:	København samlet - andel og antal	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.
Lever op til anbefalinger vedr. rygning, alkohol, kost og fysisk aktivitet	16 % 61.000	Bispebjerg 14 % Vesterbro / Kongens Enghave 14 %	Østerbro 19 %	16 %
Ønsker rygestop (af dagligrygere)	77 % 68.500	Valby 73 %	Amager Øst 84 %	76 %
Ønsker hjælp til rygestop (af dagligrygere)	49 % 32.300	Amager Øst 43 %	Amager Vest 55 %	49 %
Ønsker at nedsætte deres alkoholforbrug (af borgere med risikabel alkoholadfærd)	26 % 34.900	Amager Øst 21 %	Indre by 31 %	26 %

Ønsker at spise sundere (af borgere med meget usunde kostvaner)	61 % 21.700	Brønshøj-Husum 52 %	Nørrebro 65 % Vesterbro/Kongens Enghave 65 %	58 %
Ønsker at være mere fysisk aktive (af borgere som er inaktive)	72 % 79.700	Nørrebro 67 %	Østerbro 79 %	72 %

Borgernes sundhedsadfærd:

Rygning:

21 % af borgerne i Københavns Kommune ryger dagligt – det er et fald på 2,5 % siden 2007. Der er en klar social gradient i andel af borgere, som ryger dagligt.

25 % af borgere i København har tidligere røget, og andelen er faldet 1,2 % siden 2007. Andelen af ikkerygere, som er udsat for daglig passiv rygning er faldet 3,2 %.

Brønshøj-Husum skiller sig positivt ud med stort fald i andel som ryger dagligt og rygning i hjem med børn.

Tabel 2. Rygning

Andel borgere som:	København samlet - andel og antal	Ændr. siden 2007	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.	Ændr. i Reg. H. siden 2007
ryger dagligt	21 % 89.600	- 2,5 %	Indre by 18 % Østerbro 18 % Brønshøj-Husum 18 %	Bispebjerg 25 %	20 %	-3,1 %
tidligere har røget	25 % 105.200	- 1,2 %	Nørrebro 19 %	Indre by 31 %	29 %	-0,6 %
Ikkerygere, som er udsat for daglig passiv rygning	11 % 32.000	- 3,2 %	Nørrebro 10 % Indre by 10 % Vanløse 10 % Østerbro 10 %	Amager Vest 13 % Brønshøj- Husum 13 %	10 %	-5,2 %
Rygning i hjem med børn	14 % 13.900	- 4,3 %	Østerbro 9 %	Valby 19 %	12 %	-5,3 %

Alkohol:

14 % af borgerne i København drikker mere end Sundhedsstyrelsens anbefalinger (14/21 genstande), 20 % rusdrikker (mere end fem genstande ved en enkelte lejlighed mindst én gang om ugen), og 18 % har tegn på alkoholafhængighed. Særligt unge i alderen 16-24 år og unge i uddannelse har både et stort alkoholforbrug og rusdrikker.

Brønshøj-Husum skiller sig positivt ud og ligger generelt under regionsgennemsnittet og de øvrige kommuner/bydele i kommunesocialgruppe 4.

Relativt mange i Indre by og Østerbro har et storforbrug (over 14/21 genstande) og tegn på alkoholafhængighed, samt risikabel alkoholadfærd i hjem med børn.

Relativt mange i Indre by, Østerbro, Nørrebro, Valby og Vesterbro/Kongens Enghave rusdrikker.

Tabel 3. Alkohol

Andel borgere som:	København samlet - andel og antal	Ændr. siden 2007	Laveste bydel i København	Højeste københavnske bydel	Region H.	Ændr. i Reg. H. siden 2007
Har et storforbrug (over 14/21)	14 % 60.200	-	Brønshøj-Husum 11 %	Indre by 21 %	13 %	-
Overskrider grænserne for lavrisikoforbrug (7/14)	32 % 132.300	-	Brønshøj-Husum 24 %	Indre by 42 %	29 %	-
Rusdrikker	20 % 85.900	- 2,2 %	Brønshøj-Husum 14 %	Nørrebro 26 %	15 %	-3,0
Har tegn på alkoholafhængighed	18 % 76.300	- 0,3 %	Brønshøj-Husum 14 %	Indre by 26 %	17 %	0,1 %
Har risikabel alkoholadfærd	32 % 133.100	-	Brønshøj-Husum 24 %	Indre by 42 %	28 %	-
Risikabel alkoholadfærd i hjem med børn	20 % 20.000	-	Bispebjerg 11 %	Indre by 29 %	19 %	-

- ikke muligt at opgøre ændringer siden 2007, da spørgsmålene er forskellige i de to undersøgelser.

Kost:

9 % af borgerne i København har meget usunde kostvaner. Andelen varierer fra 6 % i Indre by og Østerbro til 12 % i Bispebjerg. 22 % af københavnere spiser fastfood mindst én gang om ugen, hvilket er signifikant flere i forhold til regionsgennemsnittet, og særligt Nørrebro, Vesterbro/Kongens Enghave og Amager Øst ligger højt.

Tabel 4. Kost

Andel borgere som:	København samlet - andel og antal	Ændr. siden 2007	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.	Ændr. i Reg. H. siden 2007
Har meget usunde kostvaner	9 % 36.200	-	Indre by 6 % Østerbro 6 %	Bispebjerg 12 %	10 %	-

Ikke spiser seks stykker frugt og grønt dagligt	84 %	-	Indre by 81 %	Amager Øst 88 % Valby 88 %	84 %	-
Ikke spiser 200-300 gram fisk om ugen	39 %	-	Indre by 34 %	Bispebjerg 44 %	37 %	-
Spiser fastfood mindst én gang om ugen	22 %	-	Vanløse 18 %	Nørrebro 27 % Vesterbro/Kongens Enghave 27 %	17 %	-
Drikker sodavand mindst fem gange om ugen	10 %	- 5,0 %	Indre by 6 %	Bispebjerg 13 %	10 %	-4,7 %
Spiser slik eller kager mindst fem gange om ugen	19 %	-	Valby 17 %	Østerbro 21 %		-

- ikke muligt at opgøre ændringer siden 2007, da spørgsmålene er forskellige i de to undersøgelser.

Fysisk aktivitet:

26 % i København er fysisk aktive mindre end 30 min om dagen i fritiden – et fald på 5,0 % siden 2007, dvs. flere er fysisk aktive i mindst 30 min.

De fleste bydele ligger under regionsgennemsnittet, dvs. de har en lavere andel som dyrker mindre end 30 min aktivitet i fritiden, – men der er stadig 111.100 borgere i København som ikke lever op til Sundhedsstyrelsens anbefaling om 30 min fysisk aktivitet om dagen.

27 % i København sidder stille mere end 4 timer om dagen i fritiden. Det er en stigning på 2,9 % siden 2007 – og der er en klar social gradient.

Indre by og Østerbro har høj andel af borgere med mindst seks timers stillesiddende arbejde om dagen. Flere bydele har en høj andel af borgere med mindst ti timers stillesiddende arbejde eller fritidsaktivitet om dagen.

Alle bydele har relativt mange der cykler eller går til og fra arbejde eller uddannelse.

Tabel 5. Fysisk aktivitet

Andel borgere som:	København samlet - andel og antal	Ændr. siden 2007	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.	Ændr. i Reg. H. siden 2007

Dyrker moderat til hård fysisk aktivitet <u>mindre end</u> 30 min. om dagen	26 % 111.100	- 5,0 %	Indre by 23 %	Brønshøj-Husum 33 %	31 %	-3,1 %
Har <u>mere end</u> fire timers stillesiddende aktiviteter i fritiden om dagen	27 % 112.300	2,9 %	Indre by 22 %	Bispebjerg 32 %	27 %	3,2 %
Har <u>mindst</u> seks timers stillesiddende arbejde om dagen	47 % 147.900	1,8 %	Østerbro 52 %	Brønshøj-Husum 40 %	44 %	2,8 %
Sammenlagt har <u>mindst</u> ti timers stillesiddende arbejde eller fritidsaktivitet om dagen	27 % 110.400	-	Brønshøj-Husum 21 %	Amager Vest 30 %	23 %	-
<u>Hverken</u> cykler <u>eller</u> går til og fra arbejde og uddannelse	12 % 38.900	- 2,1 %	Nørrebro 9 %	Brønshøj-Husum 21 %	24 %	- 1,5 %

- ikke muligt at opgøre ændringer siden 2007, da spørgsmålene er forskellige i de to undersøgelser.

Sundhed hos unge - Euforiserende stoffer og ubeskyttet sex:

63 % af unge i København har prøvet hash, mens 21 % har prøvet andre euforiserende stoffer. Stort set alle bydele ligger relativt højt i forhold til regionsgennemsnittet i andelen af unge, som har prøvet euforiserende stoffer.

12 % af unge i København har ubeskyttet sex i forhold til seksygdomme, og mange bydele ligger højt i forhold til regionsgennemsnittet.

Selvurderet helbred:

15 % har et mindre godt eller dårligt selvvurderet helbred, og der er en klar social gradient. Andelen varierer fra 9 % i Indre by til 19 % i Bispebjerg og 21 % i Brønshøj-Husum.

9 % har et dårligt fysisk helbred, mens 12 % har et dårligt mentalt helbred. På begge områder er der en klar social gradient.

19 % af københavnere har haft sygefravær inden for de seneste 14 dage, mens 4,6 % har haft mere end 25 dages sygefravær det seneste år.

Tabel 6. Selvvurderet helbred

Andel borgere som:	København samlet - andel og antal	Ændr. siden 2007	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.	Ændr. i Reg. H. siden 2007

Har et mindre godt eller dårligt selvvurderet helbred	15 % 63.000	2,2 %	Indre by 9 %	Brønshøj-Husum 21 %	15 %	0,8 %
Har et dårligt fysisk helbred	9 % 36.300	0,8 %	Indre by 5 %	Brønshøj-Husum 15 %	10 %	0,0 %
Har dårligt mentalt helbred	12 % 48.400	1,7 %	Vanløse 9 %	Bispebjerg 16 %	10 %	1,0 %
Har et højt stressniveau	21 % 90.700	4,1 %	Indre by 17 % Vanløse 17 %	Bispebjerg 26 % Brønshøj-Husum 26 %	19 %	2,6 %
Har haft sygefravær inden for de seneste 14 dage	19 % 49.600	-	Indre by 17 % Nørrebro 17 % Valby 17 %	Bispebjerg 23 %	19 %	-
Har haft mere end 25 dages sygefravær det seneste år	4,6 % 11.200	-	Nørrebro 3,2 %	Brønshøj-Husum 7,4 %	5,1 %	-

- ikke muligt at opgøre ændringer siden 2007, da spørgsmålene er forskellige i de to undersøgelser.

Biologiske mål

26 % af borgerne i København er moderat overvægtige (BMI 25 – 30) og 10 % er svær overvægtige (BMI > 30). De fleste bydele ligger under regionsgennemsnittet, mens Brønshøj-Husum har en relativ høj andel med svær overvægt.

12 % af københavnernes har forhøjet blodtryk. Brønshøj-Husum har en relativ høj andel borgere med forhøjet blodtryk.

Tabel 7. Biologiske mål

Andel borgere med:	København samlet - andel og antal	Ændr. siden 2007	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.	Ændr. i Reg. H. siden 2007
moderat overvægt	26 % 113.200	- 0,8 %	Nørrebro 21 %	Brønshøj-Husum 31 %	30 %	0,2 %
Svær overvægt	10 % 43.300	1,3 %	Indre by 7 %	Brønshøj-Husum 15 %	11 %	1,0 %
Forhøjet blodtryk	12 %	-	Nørrebro 9 %	Brønshøj-Husum 19 %	16 %	-

- ikke muligt at opgøre ændringer siden 2007, da spørgsmålene er forskellige i de to undersøgelser.

Kroniske sygdomme:

57 % af borgerne i Region Hovedstaden lever med mindst én kronisk sygdom, og 12 % lever med mindst tre kroniske sygdomme. For de fleste kroniske sygdomme ses en social gradient. En stor del af borgere med kroniske sygdomme har en uhensigtsmæssig sundhedsadfærd i forhold til rygning, alkohol, fysisk aktivitet og kost, og en relativ større

anden har et dårligt eller mindre godt selv vurderet helbred.

For flere kroniske sygdomme har Østerbro en relativ høj andel fx blodprop i hjertet, hjertekrampe, astma, allergi, delvis på diabetes, markant på KOL.

Tabel 8. Kroniske sygdomme

Andel borgere med:	København samlet - andel	København samlet - antal	Laveste københavnske bydel	Højeste københavnske bydel	Region H.
Blodprop i hjertet	1,12 %	4.700	-	Brønshøj-Husum 2,11 %	1,18 %
hjertekrampe	1,8 %	7.400	Nørrebro 1,3 % Amager Øst 1,3 % Vanløse 1,3 %	Brønshøj-Husum 2,5 %	1,9 %
Hjerneblødning / blodprop i hjernen	1,13 %	4.700	-	Brønshøj-Husum 2,51 %	1,29 %
Diabetes	4,0 %	16.900	Indre by 2,5 %	Brønshøj-Husum 7,4 %	4,5 %
kræft	1,6 %	6.800	Indre by 1,4 % Vesterbro / Kongens Enghave 1,4 %	Brønshøj-Husum 2,4 %	2,3 %
KOL	3,9 %	16.600	Indre by 2,5 %	Brønshøj-Husum 5,6 %	4,3 %
astma	7,8 %	32.800	Amager Øst 5,9 %	Brønshøj-Husum 10,3 %	7,5 %
leddegigt	5,4 %	22.500	Indre by 2,8 %	Nørrebro 7,2 %	5,9 %
sliddegigt	14 %	58.600	Nørrebro 12 %	Brønshøj-Husum 18 %	18 %
rygsygdomme	11 %	47.900	Vesterbro / Kongens Enghave 9 %	Bispebjerg 13 % Brønshøj-Husum 13 % Amager Øst 13 %	13 %
knogleskørhed	2,5 %	10.500	Amager Vest 1,7 % Amager Øst 1,7 %	Brønshøj-Husum 4,9 %	3,1 %
Forbigående psykiske sygdomme	15 %	64.200	Vanløse 11 %	Bispebjerg 19 %	13 %
Vedvarende psykiske sygdomme	4,5 %	18.800	Amager Øst 2,7 %	Bispebjerg 7,2 %	3,6
allergi	29 %	120.400	Bispebjerg 26 % Vanløse 26 %	Østerbro 32 %	26 %
hovedpine	15 %	64.400	Indre by 12 %	Brønshøj-Husum 20 %	16 %
Mindst tre kroniske sygdomme	12 %	48.500	Indre by 9 % Vanløse 9 %	Brønshøj-Husum 16 %	12 %

- for få besvarelser til, at der kan gives resultater

Det er ikke muligt at opgøre ændringer siden 2007, da kroniske sygdomme i sundhedsprofil 2010 er opgjort på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen, mens de i sundhedsprofil 2008 blev opgjort på baggrund af registerdata.